

T.C.
SAYIŞTAY BAŞKANLIĞI

KIRKLARELİ LÜLEBURGAZ BELEDİYESİ

2024 YILI SAYIŞTAY DENETİM RAPORU

Ekim 2025

Tel : 90 (312) 295 30 00
Fax : 90 (312) 295 48 00

www.sayistay.gov.tr
sayistay@sayistay.gov.tr

İnönü Bulvarı No: 45
06520 Balgat-Çankaya/ANKARA

İÇİNDEKİLER

1. KAMU İDARESİ HAKKINDA BİLGİ	1
2. KAMU İDARESİNİN SORUMLULUĞU	9
3. SAYIŞTAYIN SORUMLULUĞU	9
4. DENETİMİN DAYANAĞI, AMACI, YÖNTEMİ VE KAPSAMI	9
5. İÇ KONTROL SİSTEMİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ	10
6. DENETİM GÖRÜŞÜ	13
7. DENETİM BULGULARI	13
8. EKLER	35

TABLÖLAR LİSTESİ

Tablo 1: Personel Durumu	2
Tablo 2: 2024 Yılı Bütçe Giderleri ve Ödenekler Tablosu	3
Tablo 3: 2024 Yılı Bütçe Gelirleri Tablosu	4
Tablo 4: 2024 Yılı Bütçe Giderleri Tablosu	5
Tablo 5: Bütçe Gelirlerinin 3 Yıllık (2022-2023-2024) Seyri	5
Tablo 6: Bütçe Giderlerinin 3 Yıllık (2022-2023-2024) Seyri	6
Tablo 7: Belediyenin Doğrudan Hissedarı Olduğu Şirketler	7
Tablo 8: Kurum Taşınmazlarının Bilanço ve İcmal Değerleri Fark Tablosu	20
Tablo 9: Gereksiz Amortisman Ayrılan ve Fazla Amortisman Ayrılan Duran Varlıklar Tablosu	22
Tablo 10: Doğrudan Temin Usulü İle Mal Alımlarında %10 Limiti Aşan Tutar Tablosu	26

KISALTMALAR

A.Ş.	Anonim Şirket
EBYS	Elektronik Belge Yönetim Sistemi
KDV	Katma Değer Vergisi
KHK	Kanun Hükmünde Kararname
SGK	Sosyal Güvenlik Kurumu
TL	Türk Lirası
TÜM-BEL-SEN	Tüm Belediye ve Yerel Yönetim Emekçileri Sendikası

BULGU LİSTESİ

A. Denetim Görüşünün Dayanağı Bulgular

1. Devreden Katma Değer Vergisi Hesabının Gerçek Durumu Yansıtmaması
2. Kuruma Ait Taşınmazların Değer Tespit Çalışmalarının Tamamlanmamış Olması
3. Başka Kuruma Tahsis Edilen Taşınmazların Muhasebe Kayıtlarının Yapılmamış Olması
4. Kurum Taşınmazlarının Bilanço Değerleri ile Taşınmaz İcmal Cetveli Değerleri Arasında Uyumsuzluk Olması
5. Kayıtlı Değerinden Fazla Amortisman Ayrılan ve Amortisman Ayrılmaması Gereken Duran Varlıkların Bulunması

B. Diğer Bulgular

1. Hurdaya Ayrılan Varlıkların Elden Çıkarılmaması
2. Parasal Limitler Dahilinde Yapılan Hizmet Alımlarında Bütçeye Konulan Ödeneğin %10'nun Kamu İhale Kurulunun Uygun Görüşü Alınmadan Aşılması
3. Doğrudan Temin İle Karşılanan Yapım İşlerinde Yaklaşık Maliyet Hesabının Usulüne Uygun Yapılmaması
4. Kiraya Verilen Bazı İşyerlerinin İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatının Bulunmaması
5. Taşınmaz Tahsislerinde Süre Belirtilmemiş Olması
6. Sosyal Denge Sözleşmesine, Konusu Dışında Hükümlerin Konulmuş Olması

1. KAMU İDARESİ HAKKINDA BİLGİ

1.1. Mevzuat ve Görevler

Belediyeler, Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nın 127'nci maddesinde, belediye halkının mahalli müşterek ihtiyaçlarını karşılamak üzere, kuruluş esasları kanunla belirtilen ve karar organları seçimlerle oluşturulan kamu tüzel kişileri olarak tanımlanmıştır. Belediyelerin kuruluş, görev ve yetkilerinin yerinden yönetim ilkesine uygun olarak kanunla düzenleneceği Anayasa'da hüküm altına alınmıştır.

Kırklareli Lüleburgaz Belediyesi, 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun 3'üncü maddesinde yer alan sınıflandırma çerçevesinde, genel yönetim kapsamında yer almakta olup faaliyetlerini 5393 sayılı Belediye Kanunu ve 2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanunu'nun verdiği yetki ve sorumluluklar çerçevesinde yürütmektedir.

Kamu İdaresinin temel mevzuatı 5393 sayılı Belediye Kanunu olup bu Kanun'da kurumun görev, yetki, sorumlulukları ile organları, teşkilatı, bütçe ve denetimi gibi temel hususlar düzenlenmektedir. 5393 sayılı Kanun'un 14'üncü maddesinde, belediyelerin mahalli müşterek nitelikte olmak şartıyla; kentsel altyapı, çevre sağlığı, temizlik, katı atık, zabıta, itfaiye, mezarlıklar, park ve yeşil alanlar, konut, kültür ve sanat, öğrenci yurtları, sosyal hizmetler, nikâh ve benzeri hizmetleri yapacağı veya yaptıracığı bunun yanı sıra devlet okullarının ve mabetlerin tüm ihtiyaçlarını karşılayabileceği, sağlıkla ilgili tesisler açabileceği, sporu teşvik edebileceği ve gıda bankacılığı yapabileceği hüküm altına alınmıştır.

5393 sayılı Kanun'un 15'inci maddesinde; belde sakinlerinin mahalli müşterek nitelikteki ihtiyaçlarını karşılamak amacıyla her türlü faaliyet ve girişimde bulunmak, yönetmelik çıkarmak, belediye gelirlerini tahsil etmek, temiz su atık su tesisleri kurup işletmek, ulaşım hizmetlerini görmek, ticari hayata katkı sağlamak gibi yetki ve imtiyazlar sayılmıştır.

Merkezi idarenin, mahalli hizmetlerin idarenin bütünlüğü ilkesine uygun şekilde yürütülmesi, kamu görevlerinde birliğin sağlanması, toplum yararının korunması ve mahalli ihtiyaçların gereği gibi karşılanması amacıyla mahalli idareler üzerinde idari vesayet yetkisine sahip olduğu Anayasa'da hüküm altına alınmıştır. Bu idari vesayet yetkisi denetim ve soruşturma konularında İçişleri Bakanlığı tarafından, yönetsel konularda ise Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı tarafından kullanılmaktadır.

1.2. Teşkilat Yapısı ve İnsan Kaynakları

5393 sayılı Belediye Kanunu'nda belediye organları; belediye meclisi, belediye encümeni ve belediye başkanı olarak öngörülmüştür. Karar organı olan Belediye Meclisi, biri Belediye Başkanı olmak üzere 32 üyeden oluşmaktadır.

Belediye teşkilatı; norm kadro esaslarına uygun olarak yazı işleri, mali hizmetler, fen işleri ve zabıta birimlerinden oluşmaktadır. Beldenin nüfusu, fiziki ve coğrafi yapısı, ekonomik, sosyal ve kültürel özellikleri ile gelişme potansiyeli dikkate alınarak, norm kadro ilke ve standartlarına uygun olarak gerektiğinde sağlık, itfaiye, imar, insan kaynakları, hukuk işleri ve ihtiyaca göre diğer birimler kurulabilmektedir. Bu birimlerin kurulması, kaldırılması veya birleştirilmesi belediye meclisinin yetkisi dâhilindedir.

Belediyelerdeki tüm kadrolara yapılacak olan atamalar kanun ve yönetmeliklerde belirtilen kriterlere uygun olarak belediye başkanı tarafından yapılmakta, birim müdürlüğü ve üstü yönetici kadrolarına yapılan atamalar ilk toplantıda belediye meclisinin bilgisine sunulmaktadır. 5393 sayılı Kanun'a istinaden belediye başkanı, zorunlu gördüğü takdirde, beldenin nüfus sayısına göre en çok iki adet belediye meclis üyesini belediye başkan yardımcısı olarak görevlendirebilmektedir.

Lüleburgaz Belediyesinin teşkilat yapısı, doğrudan başkana bağlı olarak çalışan Özel Kalem Müdürlüğü, Hukuk İşleri Birimi, Yazı İşleri Müdürlüğü, Basın Yayın ve Halkla İlişkiler Müdürlüğü, Tarımsal Hizmetler Müdürlüğü olmak üzere 5 adet hizmet birimi ile ilgisine göre, memurlar arasından atanan iki başkan yardımcısı ve meclis üyeleri arasından görevlendirilen iki başkan yardımcısına bağlı müdürlük şeklindeki toplam 18 adet hizmet biriminden oluşmaktadır.

Belediye hizmetlerinin yerine getirilmesinde memur, sözleşmeli personel ve işçiler çalıştırılmaktadır. Çalıştırılan belediye personeline ilişkin bilgiler aşağıdaki tabloda gösterilmiştir.

Tablo 1: Personel Durumu

Personel İstihdam Türü	İhdas Edilmiş Norm Kadro Sayısı	Dolu Kadro Sayısı
Memur	303	152
Sözleşmeli Personel	0	0

Kadrolu İşçi	149	37
Geçici İşçi	60	0
Toplam	512	189
696 Sayılı KHK Uyarınca Çalıştırılan Personel		486

Belediyenin doğrudan hissedarı olduğu toplam bir şirketi bulunmaktadır.

1.3. Mali Yapı

5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun 12'nci maddesine göre, genel yönetim kapsamındaki idarelerin bütçeleri içinde mahalli idareler bütçeleri de sayılmış, mahalli idare bütçesi, mahalli idare kapsamındaki kamu idarelerinin bütçesi olarak tanımlanmıştır. Bütçe işlemleri Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği hükümlerine göre yürütülmektedir.

Bütçe; belediyenin stratejik planına ve performans programına uygun olarak, analitik bütçe sistemine göre belediye başkanı tarafından hazırlanan, mali yıl ve izleyen iki yıl içindeki gelir ve gider tahminlerini gösteren, gelirlerin toplanmasına ve harcamaların yapılmasına izin veren ve belediye meclisince kabul edilen bir karardır. Bu kapsamda Lüleburgaz Belediyesi, faaliyetlerini ilgili mali yılı bütçesi ile verilen ödenekler çerçevesinde yürütmektedir.

Lüleburgaz Belediyesinin 2024 yılı bütçe ödenekleri, tahmini bütçe gider ve gelirleri ile gerçekleşme rakamları aşağıdaki tablolarda gösterilmiştir.

Tablo 2: 2024 Yılı Bütçe Giderleri ve Ödenekler Tablosu

Giderin Türü	Geçen Yılandan Devreden Ödenek (TL)	Bütçe İle Verilen Ödenek (TL)	Ek Bütçe (TL)	Eklenen/Düşülen Ödenek (TL)	Ödenek Toplamı (TL)	Bütçe Gideri Toplamı (TL)	İptal Edilen Ödenek (TL)	Ertesi Yıla Devreden Ödenek (TL)
Personel Giderleri	0,00	168.006.500,00	-	(+)25.353.872,68	193.360.372,68	181.277.664,43	12.082.708,25	0,00
Sosyal Güvenlik Kurumlarına Devlet Primi Giderleri	0,00	21.404.000,00	-	(+)2.755.156,08	24.159.156,08	21.349.059,44	2.810.096,64	0,00
Mal ve Hizmet Alım Giderleri	0,00	779.946.500,00	-	(+)131.104.680,17	911.051.180,17	854.143.866,00	56.907.314,17	0,00
Faiz Giderleri	0,00	0,00	-	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Cari Transferler	0,00	34.238.000,00	-	(+)7.109.858,84	41.347.858,84	33.523.709,50	7.824.149,34	0,00
Sermaye Giderleri	62.371.132,90	358.430.000,00	-	(-)84.231.613,85	336.569.519,05	216.088.909,48	7.139.077,72	113.341.531,85
Sermaye Transferleri	0,00	2.975.000,00	-	(-)1.065.128,89	1.909.871,11	1.909.871,11	0,00	0,00

Borç Verme	0,00	10.000.000,00	-	(-)9.849.941,90	150.058,10	0,00	150.058,10	0,00
Yedek Ödenek	0,00	75.000.000,00	-	(-)71.176.883,13	3.823.116,87	0,00	3.823.116,87	0,00
Toplam	62.371.132,90	1.450.000.000,00	0,00	(+)166.323.567,77 (-)166.323.567,77	1.512.371.132,90	1.308.293.079,96	90.736.521,09	113.341.531,85

2024 yılında önceki yıldan devreden 62.371.132,90 TL ve yıl içinde alınan 1.450.000.000,00 TL ödenek ile beraber toplam 1.512.371.132,90 TL ödenek verilmiştir. Bu tutardan 1.308.293.079,96 TL ödenek bütçe giderine dönüşmüş, 90.736.521,09 TL ödenek iptal edilmiştir. 113.341.531,85 TL ödenek ise yıl içinde kullanılmayarak ertesi yıla devredilmiştir. Verilen ödeneklerin bütçe giderine dönüşme oranı %90 olmuştur. Personel giderleri, mal ve hizmet alım giderleri, cari transferler için alınan ödenekler yeterli olmadığı için bu harcama kalemlerine sermaye giderleri, sermaye transferleri borç verme ve yedek ödenekten düşülerek ekleme yapılmıştır. Bu şekilde düşülen ve eklenen ödenekler toplamı ise 166.323.567,77 TL olmuştur. Mal ve hizmet alımları, sermaye giderleri ile personel giderleri en fazla harcama yapılan bütçe gider kalemlerini oluşturmaktadır. İller Bankasına yatırılan kurum paylarının bir kısmı Mal ve Hizmet Üreten Kuruluşlara Yatırılan Sermayeler Hesabına kaydedilen kurumda, mali tablolara enflasyon düzeltmesi işlemi uygulanmıştır.

Tablo 3: 2024 Yılı Bütçe Gelirleri Tablosu

Bütçe Gelirinin Ekonomik Kodu	Bütçe Gelir Tahmini (TL)	Tahsilat Tutarı (TL)	Red ve İadeler (TL)	Net Tahsilat (TL)	Gerçekleşme Yüzdesi (%)
01- Vergi Gelirleri	132.560.000,00	104.556.787,52	397.544,84	104.159.242,68	78
03- Teşebbüs ve Mülkiyet Gelirleri	175.200.000,00	212.374.289,27	180.623,49	212.193.665,78	121
04- Alınan Bağış ve Yardımlar ile Özel Gelirler	450.000,00	46.132,10	0,00	46.132,10	10
05- Diğer Gelirler	934.210.000,00	976.746.944,47	26.998,78	976.719.945,69	104
06- Sermaye Gelirleri	193.010.000,00	0,00	0,00	0,00	0
08-Alacaklardan Tahsilat	0,00	0,00	0,00	0,00	0
09- Red ve İadeler (-)	430.000,00	0,00	0,00	0,00	0
Toplam	1.435.000.000,00	1.293.724.153,36	605.167,11	1.293.118.986,25	90

Belediyenin 1.435.000.000,00 TL olan 2024 yılı bütçe geliri tahmini 1.293.118.986,25 TL net tahsilat tutarı ile %90 oranında gerçekleşmiştir. Vergi gelirleri %78 oranında gerçekleşmiş olup beklenen orana yakındır. Mal ve hizmet satış gelirleri ile taşınmaz kira gelirleri nedeniyle teşebbüs ve mülkiyet gelirlerinde %121 oranında bir gerçekleşme olmuştur. Alınan bağış ve yardımlar beklenenin çok altında kalmıştır. Büyük ölçüde genel vergi

gelirlerinde alınan paylardan oluşan diğer gelirler kaleminde önemli bir sapma olmamıştır. 976.719.945,69 TL olan diğer gelirler kalemi bütçe gelirleri içinde en önemli kalem olarak yer almaktadır.

Sermaye gelirlerinde hedeflere ulaşılamama nedeni ise öngörülen taşınmaz satışlarının gerçekleşmemiş olmasından kaynaklanmıştır.

Tablo 4: 2024 Yılı Bütçe Giderleri Tablosu

Bütçe Giderinin Ekonomik Kodu	Bütçe Ödeneği (TL)	Bütçe Gideri (Gerçekleşen) Tutar (TL)	Gerçekleşme Yüzdesi (%)
01- Personel Giderleri	168.006.500,00	181.277.664,43	108
02- Sosyal Güvenlik Kurumlarına Devlet Primi Giderleri	21.404.000,00	21.349.059,44	99
03- Mal ve Hizmet Alım Giderleri	779.946.500,00	854.143.866,00	109
04- Faiz Gideri	0,00	0,00	0
05- Cari Transferler	34.238.000,00	33.523.709,50	98
06- Sermaye Giderleri	358.430.000,00	216.088.909,48	60
07- Sermaye Transferleri	2.975.000,00	1.909.871,11	64
08- Borç Verme	10.000.000,00	0,00	0
09- Yedek Ödenekler	75.000.000,00	0,00	0
Toplam	1.450.000.000,00	1.308.293.079,96	90

Tabloya göre toplam 1.450.000.000,00 TL olan 2024 yılı bütçe ödeneğinden 1.308.293.079,96 TL gider yapılmış olup, gerçekleşme oranı %90 olmuştur. Personel giderleri ile mal ve hizmet alım giderleri beklenenin üstünde gerçekleşmiştir. Yıl içinde bu kalemlere ödenek eklenmiştir. Cari transferlerde önemli bir sapma olmamıştır. Sermaye giderlerinin düşük olması yeterli yatırım yapılamadığı anlamına gelmektedir.

Belediyenin bütçe gelirler ve giderlerinin ekonomik sınıflandırmaya göre son üç yıllık seyri ve değişim oranları aşağıdaki tablolarda gösterilmiştir

Tablo 5: Bütçe Gelirlerinin 3 Yıllık (2022-2023-2024) Seyri

Bütçe Gelirinin Çeşidi	2022 Yılı (TL) (A)	2023 Yılı (TL) (B)	2024 Yılı (TL) (C)	2022-2023 Değişim Oranı (%) [D=(B-A) /A]	2023-2024 Değişim Oranı (%) [E=(C-B) /B]
Vergi Gelirleri	56.369.170,30	74.186.679,35	104.556.787,52	32	41
Teşebbüs ve Mülkiyet Gelirleri	57.136.152,26	110.789.754,82	212.374.289,27	94	92
Alınan Bağış ve Yardım ile Özel Gelirler	438.288,32	73.628,79	46.132,10	(-)83	(-)37
Diğer Gelirler	282.593.688,63	533.348.411,75	976.746.944,47	89	83
Sermaye Gelirleri	1.390.000,00	0,00	0,00	0	0
Toplam	397.927.299,51	718.398.474,71	1.293.724.153,36	81	80

Bütçe Gelirlerinden Red ve İadeler Toplamı (-)	424.412,12	761.417,21	605.167,11	79	(-)21
Net Toplam	397.502.887,39	717.637.057,50	1.293.118.986,25	81	80

Tabloya göre 2022 yılında 397.502.887,39 TL olan bütçe gelirleri %81 oranında artarak 2023 yılında 717.637.057,50 TL olmuştur. 2024 yılında ise %80 düzeyinde bir artış göstermiş ve 1.293.118.986,25 TL olmuştur. Bu artışlarda mal ve hizmet satışları ile taşınmaz kira gelirlerinden kaynaklanan teşebbüs ve mülkiyet gelirlerindeki artış ile kurumlardan alınan paylar belirleyici olmuştur. Yıllar itibariyle vergi gelirlerinde önemli bir artış yaşanmamış, hedeflenen taşınmaz satışları ise gerçekleşmemiştir.

Tablo 6: Bütçe Giderlerinin 3 Yıllık (2022-2023-2024) Seyri

Bütçe Giderinin Çeşidi	2022 Yılı (TL) (A)	2023 Yılı (TL) (B)	2024 Yılı (TL) (C)	2022-2023 Değişim Oranı (%) [D=(B-A) /A]	2023-2024 Değişim Oranı (%) [E=(C-B) /B]
Personel Giderleri	51.037.016,41	86.312.972,34	181.277.664,43	69	110
SGK Devlet Prim Giderleri	7.696.684,07	11.452.575,58	21.349.059,44	49	86
Mal ve Hizmet Alım Giderleri	266.837.273,36	471.705.202,39	854.143.866,00	77	81
Faiz Giderleri	0,00	0,00	0,00	0	0
Cari Transferler	10.248.704,64	17.103.650,64	33.523.709,50	67	96
Sermaye Giderleri	83.937.911,19	168.681.209,75	216.088.909,48	101	28
Sermaye Transferleri	3.689.113,29	5.232.949,42	1.909.871,11	42	(-)64
Borç Verme	6.706.000,00	13.080.000,00	0,00	95	0
Toplam	430.152.702,96	773.568.560,12	1.308.293.079,96	80	69

Tabloya göre 2022 yılında 430.152.702,96 TL olan bütçe giderleri 2023 yılında %80 oranında artarak 773.568.560,12 TL olmuştur. 2024 yılında ise bir önceki yıl göre %69 oranında artmış olup, 1.308.293.079,96 TL olarak gerçekleşmiştir. Yıllar itibariyle gerçekleşen bu artışlar daha ziyade mal ve hizmet alım giderleri ile personel giderlerinden kaynaklanmıştır. 2024 yılında personel giderleri ve buna bağlı olarak SGK devlet primi giderleri bir önceki yıla oranla önemli bir artış göstermiştir. Cari transferler yıllar itibariyle artmış olup, sermaye giderleri ve sermaye transferleri ise azalmıştır. Borç verme kalemi ise bütçe içi işletmelere aktarılan sermayeler ile ilgili bulunmaktadır.

Faaliyet sonuçları tablosuna göre; bütçe ile ilgili olsun ya da olmasın Belediyenin faaliyetlerinden dolayı tahakkuk eden 2024 yılı faaliyet gideri 1.123.788.050,20 TL, faaliyet geliri 1.317.634.303,77 TL olup dönem olumlu faaliyet sonucu ise, (-)8.893.887,92 TL enflasyon düzeltmesi ile birlikte, 184.952.365,65 TL olarak gerçekleşmiştir.

Lüleburgaz Belediyesinin doğrudan hissedar olduğu şirketler aşağıdaki tabloda gösterilmiştir. Dolaylı hissedarı olduğu şirket ise bulunmamaktadır.

Tablo 7: Belediyenin Doğrudan Hissedar Olduğu Şirketler

Sıra No	Şirketin Adı	Toplam Sermaye Tutarı (TL)	Belediyenin Sahip Olduğu Sermaye Tutarı (TL)	Belediyenin Hisse Oranı (%)
1	Lüleburgaz Belediyesi Personel Hizmetleri A.Ş.	100.000,00	100.000,00	100

1.4. Muhasebe ve Raporlama Sistemi

1.4.1. Kamu İdaresinin Muhasebe Sistemi

Belediyenin muhasebe kayıt işlemleri Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği hükümlerine göre gerçekleştirilmektedir. Mahalli idarelerin hesap planı, Genel Yönetim Muhasebe Yönetmeliği'nin 46'ncı maddesinde ana hesap grupları, hesap grupları ve hesaplar itibarıyla belirlenmiş çerçeve hesap planında yer alan hesaplardan oluşmaktadır. Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği hesap planında yer almamakla birlikte, Genel Yönetim Muhasebe Yönetmeliği hesap planında yer alan herhangi bir hesabın kullanılması gerekliliği ortaya çıkarsa Yönetmelik'teki hesap planına ilave hesap eklemeye veya çıkarmaya, Hazine ve Maliye Bakanlığının uygun görüşü üzerine Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı yetkilidir.

Ayrıca, mahalli idarelere ait detaylı hesap planları, bu Yönetmelik'te belirlenen hesap planı çerçevesinde Hazine ve Maliye Bakanlığının görüşü alınmak suretiyle ilgili Bakanlıklarca hazırlanmaktadır.

1.4.2. Kamu İdaresinin Raporlama Sistemi

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin 484 ve 485'inci maddeleri uyarınca; mali tablolar, Genel Yönetim Muhasebe Yönetmeliği'nde belirlenen ilkelere ve standartlara uygun olarak hazırlanır ve belirlenen sürelerde ilgililerin bilgisine sunulur. Bu bağlamda, İdarece üretilen cetvel ve temel mali tablolar ile diğer mali tablolar şunlardır:

- Mizan cetveli
- Temel mali tablolar
- Bilanço

- 2) Faaliyet sonuçları tablosu
- 3) Nakit akış tablosu
- c) Diğer mali tablolar
- 1) Bütçe uygulama sonuçları tablosu
- 2) Gelirlerin ekonomik sınıflandırılması tablosu
- 3) Giderlerin fonksiyonel sınıflandırılması tablosu
- 4) Giderlerin ekonomik sınıflandırılması tablosu
- 5) Bütçe gelirlerinin ekonomik sınıflandırılması tablosu
- 6) Bütçe giderlerinin kurumsal sınıflandırılması tablosu
- 7) Bütçe giderlerinin fonksiyonel sınıflandırılması tablosu
- 8) Bütçe giderlerinin finansal sınıflandırılması tablosu
- 9) Bütçe giderlerinin ekonomik sınıflandırılması tablosu
- 10) Bütçe giderleri ve ödenekler tablosu.

1.4.3. Kamu İdaresi Tarafından Denetime Sunulan Defter, Tablo ve Belgeler

Kamu İdaresi Hesaplarının Sayıştaya Verilmesi ve Muhasebe Birimleri ile Muhasebe Yetkililerinin Bildirilmesi Hakkında Usul ve Esaslar'ın 5'inci maddesi gereğince hesap dönemi sonunda Sayıştay Başkanlığına gönderilmesi gereken defter, tablo ve belgelerden aşağıda yer alanlar denetime sunulmuştur:

- Birleştirilmiş veriler defteri,
- Geçici ve kesin mizan,
- Bilanço,
- Faaliyet sonuçları tablosu,
- İdare taşınır mal yönetimi ayrıntılı hesap cetveli ile idare taşınır mal yönetim hesabı icmal cetveli.

Kamu İdaresinin denetimi; yukarıda belirtilen defter, tablo ve belgeler ile Usul ve Esaslar'ın 8'inci maddesinde yer alan diğer belgeler dikkate alınarak yürütülüp sonuçlandırılmıştır.

Denetim görüşü, Kamu İdaresinin tabi olduğu geçerli finansal raporlama çerçevesi kapsamındaki temel mali tabloları olan bilanço ve faaliyet sonuçları tablosuna verilmiştir.

2. KAMU İDARESİNİN SORUMLULUĞU

Denetlenen kamu idaresinin yönetimi, tabi olduğu muhasebe standart ve ilkelerine uygun olarak hazırlanmış olan mali rapor ve tabloların doğru ve güvenilir bilgi içerecek şekilde zamanında Sayıştaya sunulmasından, bir bütün olarak sunulan bu mali tabloların kamu idaresinin faaliyet ve işlemlerinin sonucunu tüm önemli yönleriyle doğru ve güvenilir olarak yansıtmamasından ve ister hata isterse yolsuzluktan kaynaklansın bu mali rapor ve tabloların önemli hata veya yanlış beyanlar içermemesinden; kamu idaresinin gelir, gider ve malları ile bunlara ilişkin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğundan; mali yönetim ve iç kontrol sistemlerinin amacına uygun olarak oluşturulmasından, etkin olarak işletilmesinden ve izlenmesinden, mali tabloların dayanağını oluşturan bilgi ve belgelerin denetime hazır hale getirilmesinden ve sunulmasından sorumludur.

3. SAYIŞTAYIN SORUMLULUĞU

Sayıştay, denetimlerinin sonucunda hazırladığı raporlarla denetlenen kamu idarelerinin mali yönetim ve iç kontrol sistemlerini değerlendirmek, mali rapor ve tablolarının güvenilirliğine ve doğruluğuna ilişkin görüş bildirmek, gelir, gider ve malları ile bunlara ilişkin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğunu tespit etmekle sorumludur.

4. DENETİMİN DAYANAĞI, AMACI, YÖNTEMİ VE KAPSAMI

Denetimlerin dayanağı; 6085 sayılı Sayıştay Kanunu, uluslararası denetim standartları, Sayıştay ikincil mevzuatı ve denetim rehberleridir.

Denetimler, kamu idaresinin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğunu tespit etmek ve mali rapor ve tablolarının kamu idaresinin tüm faaliyet ve işlemlerinin sonucunu doğru ve güvenilir olarak yansıttığına ilişkin makul güvence elde etmek ve mali yönetim ve iç kontrol sistemlerini değerlendirmek amacıyla yürütülmüştür.

Kamu idaresinin mali rapor ve tabloları ile bunları oluşturan hesap ve işlemlerinin doğruluğu, güvenilirliği ve uygunluğuna ilişkin denetim kanıtı elde etmek üzere yürütülen denetimler; uygun denetim prosedürleri ve tekniklerinin uygulanması ile risk değerlendirmesi yöntemiyle gerçekleştirilmiştir. Risk değerlendirmesi sırasında, uygulanacak denetim prosedürlerinin tasarlanmasına esas olmak üzere, mali tabloların üretildiği mali yönetim ve iç kontrol sistemleri de değerlendirilmiştir.

Denetimin kapsamını, kamu idaresinin mali rapor ve tabloları ile gelir, gider ve mallarına ilişkin tüm mali faaliyet, karar ve işlemleri ve bunlara ilişkin kayıt, defter, bilgi, belge ve verileri (elektronik olanlar dâhil) ile mali yönetim ve iç kontrol sistemleri oluşturmaktadır. Bu hususlarla ilgili denetim sonucunda denetim görüşü oluşturmak üzere yeterli ve uygun denetim kanıtı elde edilmiştir.

5. İÇ KONTROL SİSTEMİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

İç kontrol sistemi, 5018 sayılı Kamu Mali Yönetim ve Kontrol Kanunu'nun Beşinci kısmında düzenlenmiştir. İç kontrol, idarenin amaçlarına, belirlenmiş politikalara ve mevzuata uygun olarak faaliyetlerin etkili, ekonomik ve verimli bir şekilde yürütülmesini, varlık ve kaynakların korunmasını, muhasebe kayıtlarının doğru ve tam olarak tutulmasını, mali bilgi ve yönetim bilgisinin zamanında ve güvenilir olarak üretilmesini sağlamak üzere idare tarafından oluşturulan organizasyon, yöntem ve süreçle iç denetimi kapsayan mali ve diğer kontroller bütünüdür. Hazine ve Maliye Bakanlığı tarafından İç Kontrol ve Ön Mali Kontrole İlişkin Usul ve Esaslar yayımlanmış olup, Kamu İç Kontrol Standartları Tebliği ile de kamu idarelerinde iç kontrol sisteminin oluşturulması, uygulanması, izlenmesi ve geliştirilmesi maksadıyla standartlar belirlenmiştir.

İdarenin iç kontrol sistemi bu kapsamda değerlendirilmiştir.

Kontrol Ortamı

Kontrol ortamı, iç kontrol sisteminin diğer bileşenleri için bir temel oluşturur. Kontrol ortamında esas unsur idarede iç kontrolün üst yönetim tarafından sahiplenilmesi ve iç kontrol bilincinin teşekkül ettirilmesidir. Bu itibarla kontrol ortamı umumi manada kurum kültürünü ifade eder.

5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu ve ilgili diğer mevzuat uyarınca, Kırklareli Lüleburgaz Belediyesince ilgili birimler ile müşterek çalışma yapılarak Kamu İç Kontrol Standartlarına Uyum Eylem Planı hazırlanmıştır.

Belediyede Ön Mali Kontrol Sistemi kurulmamıştır.

Belediyenin misyonu, misyonun gerçekleşmesini sağlamak üzere tüm birimlerce yürütülecek vazifeler yazılı olarak belirlenmiş tüm müdürlüklere duyurularak personelin bilgilenmesi sağlanmıştır.

Yetki devirleri, üst yönetici tarafından belirlenen esaslar çerçevesinde devredilen yetkinin sınırlarını gösterecek şekilde yazılı olarak belirlenmiş ve ilgililere bildirilmiş, iş akış süreçleri belirlenmiştir.

Personelin işe alınması, yer değiştirmesi, performans değerlendirmesi ve vazifede yükselmesi gibi hususlarda herhangi bir insan kaynakları politikası belirlenmemiş olup, “Kamu Görevlileri Etik Davranış İlkeleri” ile alakalı eğitim ve bilgilendirme çalışması yapılmamıştır. Ayrıca İdare tarafından hassas vazifeler ve bunlara ilişkin prosedürler de belirlenmemiştir.

Risk Değerlendirme

Risk değerlendirme, belirlenen hedeflerin gerçekleştirilmesi için yapılan tüm faaliyetlerde karşılaşılabilecek risklerin tanımlanması, tahlil edilmesi ve bu risklerin nasıl yönetilmesi gerektiğine karar verilmesi vetirelerini ihtiva eder. Bu kapsamda risk değerlendirme, tüm iş vetirelerinde geçerli olan tehdit ve fırsatların katılımcı usullerle belirlenmesi ve belirlenen unsurların etki ve olasılık analizlerinin yapılmasını gerektiren bir iç kontrol bileşenidir.

2020-2024 yıllarını kapsayan stratejik plan idarenin kendi birimleri ve personelinin katkılarıyla mevzuata uygun olarak teşekkül ettirilmiştir. İdare, 2024 yılı için yürüteceği program, faaliyet ve projeler ile bunların kaynak ihtiyacını, performans hedef ve göstergelerini ihtiva eden performans programını da hazırlamıştır.

Belediyenin Misyon, Vizyon, Stratejik Amaç, Performans Hedef ve Faaliyetlerin gerçekleşmesine mâni olacak risklerin belirlenmesi, olası etkilerinin hesaplanması ve alınacak tedbirleri de ihtiva eden Risk Envanteri Kütüğü hazırlanmamıştır.

Kontrol Faaliyetleri

Kontrol faaliyetleri, hali hazırda mevcut olan ya da gerçekleşmesi öngörülen riskleri ortadan kaldırmak, tesir ve/veya ihtimalini azaltmak üzere planlanarak tatbik edilen tüm eylemlerdir. Kontrol faaliyetleri, belirlenen her bir risk için farklılık arz edebilir. Zira söz

konusu faaliyetlerin muvaffak olabilmesi, karşılık geldiği her riske uygun bir şekilde belirlenmiş olmasına bağlıdır. Bununla birlikte uygulamaya konulan kontrol faaliyetlerinin sürekli takip edilerek bunlar üzerinde icap eden iyileştirmelerin yapılması gerekmektedir.

İdare tarafından yetkileri belirlemek amacıyla iş akış süreçleri, hazırlanmış ve personele duyurulmuştur. Yetki devirleri mevzuata uygun yapılmış, yapılan görevlendirmelerde, görevler farklı kişiler arasında dağıtılarak “görevler ayrılığı” ilkesine uyulmuştur.

Kurumsal risklerin belirlenmesine ilişkin bir çalışma yapılmamıştır.

Ön mali kontrol sistemi, İç Kontrol ve Ön Mali Kontrole İlişkin Usul ve Esaslar'a uygun olarak kurulmamıştır. Kamu idaresinin ön mali kontrol yönergesi mevcut değildir.

Bilgi ve iletişim

Bilgi ve iletişim, iç kontrol sisteminin diğer unsurları olan kontrol ortamı, risk değerlendirme, kontrol faaliyetleri ve izleme arasındaki koordinasyonu sağlar. Bu anlamda kurumun belirlenen maksat ve hedeflerine ulaşması için yürütülen faaliyetler ile söz konusu faaliyetlere yönelik tespit edilen risklerin ve belirlenen kontrol faaliyetlerinin ilgili tüm vazifelilere zamanında, münasip bir şekilde aktarılması bilgi ve iletişim bileşeni tarafından sağlanır.

İdare Faaliyet Raporu, Belediyenin internet sayfasında yayınlanmaktadır. Belediyede lüzumlu olan bilgi, raporları imal eden ve tahlil yapma imkanı sağlayan bilgi yönetim sistemi mevcut bulunmaktadır.

Kayıt ve dosyalamanın yapılabilmesi için; Elektronik Belge Yönetim Sistemi (EBYS) kullanılmaktadır. EBYS sisteminin; gelen ve giden her türlü evrak dahil iş ve işlemlerin kaydedildiği, sınıflandırıldığı ve dosyalandığı, elektronik ortamdaki dahil olmak üzere gelen ve giden evraklar ile idare içi haberleşmeyi kapsamaktadır.

İzleme

İzleme, iç kontrol sürecinin performansını tespit etmek maksadıyla, söz konusu sürecin belirlenen uygun aralıklarla düzenli olarak izlenmesidir. Bu kapsamda izleme bileşeni, diğer iç kontrol bileşenlerine ilişkin faaliyetlerin uygun şekilde belirlenerek yürütülmesini izler ve

belirli aralıklarla sürekli olarak değerlendirmeler yapar. Söz konusu değerlendirme neticesinde tespit edilen noksanlıklar belirlenerek ilgililere iletilir.

İdarede iç denetim birimi kurulmamış ve iç denetçi atanmamıştır. Bundan dolayı da iç denetim faaliyeti yürülmemekte, düzenlenen herhangi bir iç denetim raporu bulunmamaktadır.

İç Kontrol İzleme ve Yönlendirme Kurulu üst yöneticinin onayı ile görevlendirilmiş olsa da, iç kontrol sisteminin yılda en az bir kez değerlendirilmesine yönelik bir çalışma yapılmamaktadır. Bu nedenle kurula gelmiş olan ve kurul tarafından üst yöneticinin tasdikine sunulan herhangi bir denetim raporunun da mevcut olmadığı anlaşılmaktadır.

Ön mali kontrol birimi ve iç denetim birimi kurulmamış, iç denetçi ataması yapılmamış olan Belediye bünyesinde yeterli düzeyde bir iç kontrol sisteminin bulunmadığı, kurulması, uygulanması, izlenmesi ve geliştirilmesi yönünde çalışmalar yapılmadığı ve iç kontrol mevzuatı gereklerinin büyük ölçüde yerine getirilmediği görülmektedir.

6. DENETİM GÖRÜŞÜ

Kırklareli Lüleburgaz Belediyesi 2024 yılına ilişkin yukarıda belirtilen ve kamu idaresi tarafından sunulan geçerli finansal raporlama çerçevesi kapsamındaki mali rapor ve tablolarının, “Denetim Görüşünün Dayanağı Bulgular” bölümünde belirtilen hesap alanları hariç tüm önemli yönleriyle doğru ve güvenilir bilgi içerdiği kanaatine varılmıştır.

7. DENETİM BULGULARI

Raporda yer alan bulgular, denetimler sonucunda tespit edilen hususlara kamu idaresi tarafından verilen cevapların değerlendirilmesi suretiyle düzenlenmiştir.

A. DENETİM GÖRÜŞÜNÜN DAYANAĞI BULGULAR

Bu bölümde, mali rapor ve tablolara verilen görüş ile ilgili olan bulgular yer almaktadır.

BULGU 1: Devreden Katma Değer Vergisi Hesabının Gerçek Durumu Yansıtmaması

Belediye'nin iktisadi faaliyetleri dışında yürüttüğü hizmetler kapsamında yapmış olduğu giderlere ilişkin olarak ödenen Katma Değer Vergilerinin giderleştirilmesi veya aktifleştirilmesi

gerekirken indirim konusu yapılması nedeniyle Devreden Katma Değer Vergisi Hesabının gerçek değerinden daha fazla olmasına yol açıldığı görülmüştür.

3065 sayılı Katma Değer Vergisi Kanunu 1'inci maddesi hükümlerine göre, Türkiye'de yapılan ticari, sınai, zirai faaliyet ve serbest meslek faaliyeti çerçevesinde yapılan teslim ve hizmetler, Katma Değer Vergisinin konusunu teşkil etmektedir. Genel ve katma bütçeli idarelere, il özel idarelerine, belediyeler ve köyler ile bunların teşkil ettikleri birliklere, üniversitelere, dernek ve vakıflara, her türlü mesleki kuruluşlara ait veya tabi olan veyahut bunlar tarafından kurulan veya işletilen müesseseler ile döner sermayeli kuruluşların veya bunlara ait veya tabi diğer müesseselerin ticari, sınai, zirai ve mesleki nitelikteki teslim ve hizmetleri Katma Değer Vergisine tabi bulunmaktadır.

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin 191 İndirilecek Katma Değer Vergisi Hesabının niteliğini düzenleyen 153'üncü maddesinde ;

“Mahalli idareler, bir bedel karşılığı satmak üzere ürettikleri mal veya hizmetin üretim girdisi olarak satın aldıkları mal veya hizmetlere ilişkin olarak ödemiş oldukları Katma Değer Vergisini indirim konusu yaparlar. Bunun dışında kurumun satışa konu olmayan kamu hizmeti üretiminde nihai tüketici olarak kullanmak veya tüketmek üzere satın alınmış mal veya hizmet için ödenen Katma Değer Vergisi indirim konusu yapılmaz ve bu tutarlar ilgili gider hesabı veya varlık hesabına yapılacak muhasebe kaydında maliyet bedeline ilave edilir.” denilmektedir.

191 İndirilecek Katma Değer Vergisi Hesabının işleyişini düzenleyen 154'üncü maddesinde de;

“ Kurumların katma değer vergisi tahsilatı yaptıkları faaliyetleri ile ilgili mal ve hizmet alımları nedeniyle yapılan giderin, Katma Değer Vergisi hariç tutarı 630 Giderler Hesabına veya aktifleştirilecek bir unsur ise ilgili hesaba borç..... kaydedilir.” Hükmü bulunmaktadır.

Belediyelerin kamu hizmetleri faaliyeti kapsamındaki mal ve hizmet satın alma işlemleri ile yapım işleri, Gelir Vergisi Kanunu veya Türk Ticaret Kanunu esasları çerçevesinde yürütülen bir ticari faaliyet olarak kabul edilemeyeceğinden, bu işler nedeniyle ödenen Katma Değer Vergileri indirilecek KDV niteliğinde olmadığı için, doğrudan gider olarak veya ilgili varlık hesabına dahil edilerek kaydedilmelidir.

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliğine göre, belediyenin iktisadi faaliyetleri kapsamında ay içerisinde mal ve hizmet alımları dolayısıyla ödenen KDV'nin, mal ve hizmet satışı dolayısıyla tahsil edilen KDV'den fazla olması durumunda aradaki farkın 190

Devreden KDV Hesabında izlenmesi gerekmektedir.

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin 151'inci maddesinde; bir dönemde indirilemeyen ve izleyen döneme devreden katma değer vergisinin 190 Devreden Katma Değer Vergisi Hesabında izleneceği ve Katma Değer Vergisinin indirilinceye kadar bu hesapta bekletileceği ifade edilmektedir.

Kurumda, yapılan mal ve hizmet alımlarında indirim konusu yapılmayacak Katma Değer Vergisi tutarlarının indirim konusu yapıldığı görülmüştür. Belediye tüm mal ve hizmet alımları ile yapım işlerine ilişkin olarak KDV ödemekte ve KDV tahsil etmektedir. Ancak bu ödenen veya tahsil edilen KDV'lerin ne kadarının bu vergiye tabi faaliyetlerden kaynaklandığı hesaplanmamıştır. Mahiyetlerine bakılmadan, ödenenler 191 İndirilecek KDV, tahsil edilenler ise 391 Hesaplanan KDV olarak değerlendirilmiş ve öyle kaydedilmiştir. Yıl içinde tahsil edilen ve ödenen KDV tutarları açıklanan esaslara uygun olarak muhasebe kayıtlarına alınmıştır. Ancak, geçmiş yıllarda indirim konusu yapılmaması gereken KDV tutarlarının indirim konusu yapılması dolayısıyla Devreden Katma Değer Vergisi miktarının sürekli olarak artış gösterdiği anlaşılmaktadır.

Mali tablolardaki 190 Devreden Katma Değer Vergisi Hesabında bulunan tutar önceki yıllardaki hatalı kayıtlardan kaynaklanan tutarlar olduğu açık bir şekilde görülmektedir. Yılı işlemlerinde, 190 Devreden KDV Hesabındaki tutardan 391 hesaplanan KDV tutarının aylık tahsilatı kadar mahsup edilmiş olsa da, Devreden Katma Değer Vergisinden bir miktarı kalarak mali tablolarda yer almaya devam etmektedir.

Yılı işlemlerinin ilgili düzenlemelere uygun yapılması nedeniyle, bilançoda 391 Hesaplanan KDV ve 191 İndirilecek KDV Hesaplarında herhangi bir bakiye bulunmamakla beraber, 190 Devreden KDV Hesabında bulunan ve önceki dönemlerde yapılan hatalı kayıt işlemlerinden kaynaklanan 65.839.217,58 TL ise gerçek durumu yansıtmamaktadır. Bu durum ise mali rapor ve tabloların doğruluğunu etkilemektedir.

Kamu İdaresi cevabında su, kanalizasyon ve temizlik hizmetleri gibi belediyenin iktisadi faaliyetleri yanında, hizmet alımları ile yapım işleri nedeniyle ödenen KDV lerin de indirim konusu yapılması nedeniyle 190 Devreden KDV Hesabında bulunan tutarların artış göstermiş olduğu vurgulanarak önceki dönemlerde yapılan hatalı kayıtlar nedeniyle ortaya çıkan bu durumun ise düzeltilmeye çalışılacağı belirtilmektedir. Bunun için büyük miktarda KDV tahsilatı içeren bir gelirin olması gerektiği de açıklanmaktadır. Yıl içinde indirim konusu yapılabilecek KDV tahsilatının daha az olduğu, buna karşın mal ve hizmet alımları ile ödenen

KDV' nin fazla olduğu vurgulanmış sa da mal ve hizmet alımları nedeniyle ödenen KDV indirim konusu yapılmayarak doğrudan gider şeklinde kaydedilmeliydi.

Belediyenin iktisadi faaliyetleri kapsamı dışında yürütülen hizmetleri için yapılan harcamalara ilişkin Katma Değer Vergilerinin indirim konusu yapılmayarak giderleştirilmesi, bu şekilde yapılacak kayıtlar ile 190 Devreden Katma Değer Vergisi Hesabında bulunan tutarların yıllar içinde azaltılması gerekmektedir.

BULGU 2: Kuruma Ait Taşınmazların Değer Tespit Çalışmalarının Tamamlanmamış Olması

Kurum mülkiyetinde bulunan taşınmazların Kamu İdarelerine Ait Taşınmazların Kaydına İlişkin Yönetmelik hükümleri gereği değer tesbit çalışmalarının tamamlanarak mali tablolarda gerçek değerleri ile yer almasının sağlanmadığı görülmüştür.

5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun "Muhasebe sistemi" başlıklı 49'uncu maddesi hükümlerine göre, kamu kurumlarının muhasebe sistemleri, karar, kontrol ve hesap verme süreçlerinin etkili çalışmasını sağlayacak ve malî raporların düzenlenmesi ile kesin hesabın çıkarılmasına temel olacak şekilde kurulup yürütülmelidir. Aynı madde hükmüne göre, kamu hesaplarının, idarelerin gelir, gider ve varlıkları ile malî sonuç doğuran ve öz kaynağın artmasına veya azalmasına neden olan her türlü işlemlerle garantilerin ve yükümlülüklerin belirlenmiş bir düzen içinde hesaplara kaydedilerek, yönetim ve denetim yetkilileriyle kamuoyuna gerekli bilgilerin sağlanması amacıyla tutulması zorunlu bulunmaktadır.

Kamu idarelerinin taşınır ve taşınmaz mal edinmeleri bu varlıklara ilişkin yapacakları işlemler 5018 sayılı Kanun'un 44 ve 45'inci maddelerinde düzenlenmiştir. Bu maddelerdeki hükümlere göre, kamu idarelerince, taşınır ve taşınmaz edinilmesi, yönetilmesi, trampası, elden çıkarılması, ecrimisilin tahsil ve takibinde izlenecek yöntem, Devletin hüküm ve tasarrufu altındaki yerlerin yönetimi ve korunması, işgalli malların tahliyesi gibi hususlar ilgili kanunlarında, bu malların kaydı ile taşınırın muhafazası, kullanımı, mal yönetim hesabının verilmesi ve mal yönetim sorumlularıyla bunlar adına görev yapacak olanların belirlenmesine ilişkin usûl ve esaslar, çıkarılan yönetmeliklerle belirlenecektir.

Kamu İdarelerine Ait Taşınmazların Kaydına İlişkin Yönetmelik'in “Kayıt ve kontrol işlemleri“ başlıklı 5'inci maddesine göre, taşınmazların mevcutlarla birlikte içinde bulunulan yılda çeşitli yollarla edinilenlerin ve elden çıkarılanların miktar ve değer olarak takip edilmesi amacıyla kayıt altına alınması ve bu kayıtların belgeye dayanması esas bulunmaktadır. Tapuda kayıtlı olan taşınmazlar maliyet bedeli üzerinden, bu taşınmazlardan maliyet bedeli

belirlenemeyenler ise rayiç değerleri üzerinden kayıtlara alınmalıdır. Taşınmazların kayıtlara alınan değerinin ise Genel Yönetim Muhasebe Yönetmeliği hükümlerine göre güncellenmesi gerekmektedir. Taşınmazların rayiç değeri; maliki kamu idaresince, başka bir kamu idaresinin yönetiminde veya kullanımında olanlar ise bu idarelerce tespit edilmelidir.

Yapılması gereken taşınmaz kayıt ve kontrol işlemleri idarelerin yetkili ve görevli birimleri veya harcama yetkilileri tarafından görevlendirilecek personele yaptırılacaktır. Yönetmelik'in "Mevcut taşınmazların kaydına ilişkin işlemler" başlıklı geçici 1'inci maddesinde bu işlemlerin 31.12.2017 tarihine kadar tamamlanacağı da belirtilmiştir.

Genel Yönetim Muhasebe Yönetmeliği ile Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin maddi duran varlıkların kayıt usulünün düzenlendiği 186'ncı ve 187'nci maddesi hükümlerine göre de, edinilen maddi duran varlıklar maliyet bedeli ile hesaplara alınmalıdır. Maliyet bedeline varlıkların elde edilmesinde yapılan her türlü gider ilave edilecektir. Bağış veya hibe olarak edinilen maddi duran varlıklar varsa bilinen değeri, yoksa değerlemesi yapıldıktan sonra tespit edilen değeri ile hesaplara kaydedilmelidir.

Yapılan incelemede, kurum mülkiyetinde, yönetiminde ve kullanımında bulunan taşınmazlara ilişkin değer tespit çalışmalarının henüz tamamlanmadığı, tesbitlere ilişkin ilgili formların tamamının düzenlenmediği ve bu durumun neticesinde kurum taşınmazlarının gerçek değerleri ile muhasebe kayıtlarının yapılmadığı görülmüştür.

Mevzuat hükümleri gereği, kurum adına tapuda kayıtlı olan ancak değeri hakkında kurum tarafından herhangi bir çalışma yapılmamış olan taşınmazların, Yönetmelik hükümlerine uygun olarak değerlerinin belirlenmesi, Yönetmelik ekinde yer alan formlara uygun olarak kayıt altına alınması ve Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği gereği de taşınmazların muhasebe kayıtlarının bu değerler üzerinden yapılarak mali tablolarda yer alması sağlanmalıdır.

Belediye tarafından kurum adına tapuda kayıtlı olan taşınmazların değer tespiti ve kayıt işlemlerinin Kamu İdarelerine Ait Taşınmazların Kaydına İlişkin Yönetmelik'e uygun olarak yapılmaması nedeniyle 250 Arazi ve Arsalar Hesabı, 251 Yeraltı ve Yerüstü Düzenleri Hesabı ve 252 Binalar Hesabı gerçek değerleri ile mali tablolarda yer almamaktadır.

Kamu idaresi cevabında özetle, taşınmazlarının değer tespit çalışmalarının 2025 yılında tamamlanmasının sağlanacağı ifade edilmiştir. Ancak bu durum denetim yılı mali tablolarını etkilemeyecektir.

Sonuç olarak, kurum taşınmazlarının Kamu İdarelerine Ait Taşınmazların Kaydına İlişkin Yönetmelik hükümleri çerçevesinde değerlendirme işlemleri yapılarak güncel değerleri ile

mali tablolarda yer almasının sağlanması gerekmektedir.

BULGU 3: Başka Kuruma Tahsis Edilen Taşınmazların Muhasebe Kayıtlarının Yapılmamış Olması

Belediyenin mülkiyetinde olan ve diğer kamu idarelerine tahsis edilen bazı taşınmazların muhasebe kayıtlarına alınarak ilgili bilanço hesaplarında takibinin yapılmadığı görülmüştür.

5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun "Kayıt zamanı" başlıklı 50'nci maddesi hükmüne göre, bir ekonomik değer yaratıldığında, başka bir şekle dönüştürüldüğünde, mübadeleye konu edildiğinde, el değiştirdiğinde veya yok olduğunda muhasebeleştirilmesi gerekmektedir.

Kamu İdarelerine Ait Taşınmazların Kaydına İlişkin Yönetmelik'in 5'inci maddesinde tapuda kayıtlı olan taşınmazların maliyet bedeli üzerinden, maliyet bedeli belirlenemeyenlerin ise rayiç değerleri üzerinden kayıtlara alınacağı belirtilmiş, taşınmazların rayiç değerinin ise maliki kamu idaresince, başka bir kamu idaresinin yönetiminde veya kullanımında olanların ise bu idarelerce tespit edileceği yönünde düzenlemeler yapılmıştır.

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin 187'nci maddesinde açıklandığı üzere, kamu idaresinin mülkiyetinde olan taşınmazlardan diğer kamu idarelerine tahsis edilenler ve kamu idarelerince tahsisli olarak kullanılanların yardımcı hesaplar itibarıyla izlenmesi gerekmektedir.

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin 188-189-190-191 ve 192'nci maddelerinde tahsis edilen taşınmazların niteliklerine göre, 250 Arazi ve Arsalar Hesabı, 251 Yeraltı ve Yerüstü Düzenleri Hesabı veya 252 Binalar Hesabında izleneceği belirtilmektedir. Bu amaçla Mahalli İdareler Detaylı Hesap Planında yardımcı hesaplar belirlenmiş ve tahsis edilen taşınmazların 02 Kamu İdaresinin Tahsis Ettiği Taşınmazlar yardımcı hesap kodunda kamu idaresince takip edileceği hükmüne yer verilmiştir.

Bununla birlikte Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin 188' inci maddesinde "*Tahsise konu edilen arazi ve arsalar tahsis eden kamu idaresine hizmet veren muhasebe birimince kayıtlı değer üzerinden bu hesaba alacak, 500-Net Değer Hesabına borç kaydedilir.*" denilmektedir.

Taşınmazların yönetimi ve kontrolü için muhasebenin temel kavramlarından olan tam açıklama kavramı gereği idarelerce başka kurumlara tahsis edilen taşınmazlarla ilgili farklı bir kayıt düzeninin bulunduğu ve bu durumdaki taşınmazlarla ilgili yapılacak kayıtların da buna uygun olarak tutulması ve varlıkların gerçek durumunun mali tablolarda yer almasının sağlanması gerekmektedir.

İdarede diğer kamu kurumlarına tahsis edilen 3 adet arsa niteliğinde taşınmaz bulunmaktadır. Bu taşınmazların muhasebe kayıtlarında 250 Arsa ve Araziler Hesabının 02 kodlu yardımcı hesabında takip edilmesi ve 500 Net Değer Hesabına da kaydedilmesi gerekirken söz konusu kayıtların yapılmadığı görülmektedir.

Bunun sonucunda, taşınmazların yönetimi ve kontrolü için muhasebenin temel kavramlarından olan tam açıklama ilkesi ihlal edilmiş olunacağı gibi 250 Arsa ve Araziler Hesabı ile 500 Net Değer Hesabı mali tablolarda gerçek değeri ile yer almamış olacaktır.

Kamu idaresi cevabında, başka kamu kurumlarına tahsis edilen taşınmazların öncelikle değerlerinin tespit edileceği, daha sonra da muhasebe kayıtlarının yapılacağı belirtilmektedir.

Sonuç olarak, kurum taşınmazlarından diğer kamu idarelerine tahsis edilenlerin tespit edilen değerleri ile mali tablolarda gösterilmesi gerekmektedir.

BULGU 4: Kurum Taşınmazlarının Bilanço Değerleri ile Taşınmaz İcmal Cetveli Değerleri Arasında Uyumsuzluk Olması

Kurumun sahip olduğu taşınmazlarına ilişkin olarak, 250 Arazi ve Arsalar, 251 Yeraltı ve Yerüstü Düzenleri ve 252 Binalar Hesablarının Taşınmaz İcmal Cetvelindeki kayıtlı değerleri ile bilançoda yer alan değerlerinin uyumlu olmadıkları görülmüştür.

Genel Yönetim kapsamındaki kamu idarelerinin ellerinde bulunan kamu kaynaklarının etkili, ekonomik ve verimli bir şekilde kullanılması ve muhasebelerinin malî saydamlığı sağlayacak şekilde tutulmasına ilişkin hükümler 5018 sayılı Kamu Mali Yönetim ve Kontrol Kanunu'nun ilgili maddelerinde yer almıştır.

5018 sayılı Kanun'un 44'üncü maddesinde açıklandığı üzere, kamu idarelerince, taşınır ve taşınmaz edinilmesi, yönetilmesi, trampası, elden çıkarılması, ecrimisilin tahsil ve takibinde izlenecek yöntem, devletin hüküm ve tasarrufu altındaki yerlerin yönetimi ve korunması, işgalli malların tahliyesi gibi hususlar ilgili kanunlarında, bu malların kaydı ile taşınırın muhafazası, kullanımı, mal yönetim hesabının verilmesi ve mal yönetim sorumlularıyla bunlar adına görev yapacak olanların belirlenmesine ilişkin usûl ve esaslar çıkarılan yönetmeliklerle belirlenmiştir.

Kamu İdarelerine Ait Taşınmazların Kaydına İlişkin Yönetmelik'in "Kayıt ve kontrol işlemleri" başlıklı 5'inci maddesine göre, taşınmazların mevcutlarla birlikte içinde bulunulan yılda çeşitli yollarla edinilenlerin ve elden çıkarılanların miktar ve değer olarak takip edilmesi amacıyla kayıt altına alınması ve bu kayıtların belgeye dayanması esas bulunmaktadır. Tapuda kayıtlı olan taşınmazlar maliyet bedeli üzerinden, bu taşınmazlardan maliyet bedeli belirlenemeyenler ise rayiç değerleri üzerinden kayıtlara alınmalıdır. Taşınmazların kayıtlara alınan değeri ise Genel Yönetim Muhasebe Yönetmeliği hükümlerine göre güncellenecektir. Taşınmazların rayiç değeri; maliki kamu idaresince, başka bir kamu idaresinin yönetiminde veya kullanımında olanlar ise bu idarelerce tespit edilmelidir.

Yönetmelik'in ilgili hükümleri çerçevesinde kuruma ait taşınmazların fiili envanter çalışmaları tamamlanarak gerekli kayıtlar yapılmıştır. Ancak taşınmazlara ilişkin olarak Emlak ve İstimlak Müdürlüğünde bulunan kayıtlı değerler ile muhasebe birimi kayıtları arasında tutarsızlıklar bulunmaktadır. Taşınmaz kayıt formları esas alınarak hazırlanan icmal cetvellerindeki tutarlar ile aynı taşınmazlara ait yıl sonu bilanço değerlerinin aynı olmadığı görülmektedir.

Ayrıntıları aşağıdaki tabloda görüleceği üzere, Kurumun 250 Arazi ve Arsalar Hesabının 2024 yılı bilançosundaki kayıtlı değeri 26.516.085,30 TL iken, taşınmaz icmal cetvelindeki toplam değeri 151.505.326,52 TL; 251 Yeraltı ve Yerüstü Düzenleri Hesabının bilançosundaki kayıtlı değeri 653.961.305,92TL iken, taşınmaz icmal cetvelindeki toplam değeri 211.704.522,21 TL ve 252 Binalar Hesabının bilançosundaki kayıtlı değeri 282.872.923,54 TL iken, taşınmaz icmal cetvelindeki toplam değeri 136.341.579,95 TL'dir. Bu nedenle de 2024 yılı mali tablolarında 250 Arsa ve Araziler Hesabı 124.989.241,22 TL eksik, 251 Yeraltı ve Yerüstü Düzenleri Hesabı 442.256.783,71 TL fazla ve 252 Binalar Hesabı 146.531.343,59 TL fazla olarak yer almıştır.

Tablo 8: Kurum Taşınmazlarının Bilanço ve İcmal Değerleri Fark Tablosu

Taşınmazın Türü	Muhasebede Kayıtlı Bilanço Değeri (TL)	Taşınmaz Cetvelindeki İcmal Değeri (TL)	Fark (TL)
250 Arazi ve Arsalar Hesabı	26.516.085,30	151.505.326,52	(-)124.989.241,22
251 Yeraltı ve Yerüstü Düzenleri Hesabı	653.961.305,92	211.704.522,21	442.256.783,71
252 Binalar Hesabı	282.872.923,54	136.341.579,95	146.531.343,59

Açıklamalardan anlaşılacağı üzere, taşınmazlara ilişkin olarak, ilgili maddi duran varlık hesaplarına yapılacak kayıtların taşınmaz icmal cetvellerindeki gerçek değerleri esas alınarak yapılmamış olması nedeniyle kurum bilançosunda 250 Arazi ve Arsalar Hesabı 124.989.241,22 TL, 251 Yeraltı ve Yerüstü Düzenler 442.256.783,71 TL, 252 Binalar Hesabı 146.531.343,59 TL olduğundan farklı görünmektedir.

Kamu İdaresi cevabında bu durum kabul edilmiş olup, düzeltme çalışmalarına başlanıldığı belirtilerek, taşınmaz icmal cetvelindeki değerler ile bu taşınmazlara ilişkin bilanço değerlerinin 2025 yılı itibarıyla uyumlu hale getirileceği açıklanmıştır. Ancak yılı geçtikten yapılan bu düzeltme kayıtları 2024 yılı mali tablolarını değiştirmemiş olacaktır

Bu nedenle, kurum taşınmazlarının muhasebe kayıtları, icmal cetvelindeki değerleri esas alınmak suretiyle yapılmalı, icmal cetveli ile mali tabloların da uyumlu olması gerekmektedir.

BULGU 5: Kayıtlı Değerinden Fazla Amortisman Ayrılan ve Amortisman Ayrılmaması Gereken Duran Varlıkların Bulunması

İdarenin 2024 yılı mali tablolarının incelenmesinde maddi duran varlık grubunda kayıtlı amortisman tabi olmayan bazı duran varlıklar için amortisman ayrıldığı, bir kısım duran varlıklar için ise kayıtlı değerinden daha fazla amortisman ayrıldığı görülmüştür.

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin maddi duran varlıklar hesap grubuna ilişkin "Hesap grubuna ilişkin işlemler" başlıklı 187'nci maddesinin birinci fıkrasının (ç) bendinde bir yıldan fazla kullanılabilen ve yıpranmaya, aşınmaya veya kıymetten düşmeye maruz kalan maddi duran varlıklar için amortisman ayrılacağı belirtilerek, bu Yönetmelik kapsamına dâhil kamu idarelerince muhasebe sistemine dâhil edilen maddi duran varlıklardan; arazi ve arsalar, yapım aşamasındaki sabit varlıklar, varlıkların elde edilmesi için verilen avans ve krediler ile sanat eserleri dışındakilerden hangilerinin amortisman tabi tutulacağı ve bunlara ilişkin uygulanacak amortisman süre, yöntem ve oranları ile ilgili olarak Hazine ve Maliye Bakanlığınca belirlenen esas ve usullerin uygulanacağı açıklanmıştır. Ayrılan amortisman tutarının da gider olarak muhasebeleştirilmesi gerekmektedir.

Aynı Yönetmelik'in 257 Birikmiş Amortismanlar Hesabına ilişkin "Hesabın niteliği" başlıklı 202'nci maddesinde; bu hesabın, maddi duran varlık bedellerinin ekonomik ömrü içerisinde gidere dönüştürülmesi ve hesaben yok edilmesini izlemek için kullanılacağı ifade edilmiştir.

“Amortisman ve Tükenme Payları” başlıklı 47 Sıra No.lu Muhasebat Genel Müdürlüğü Genel Tebliği’nde ise; kamu idarelerinin duran varlıklarından hangilerinin amortisman ve tükenme payına tabi tutulacağı açıklanmış, buna ilişkin usul ve esaslar ile uygulanacak amortisman ve tükenme payının süre, yöntem ve oranları düzenlenmiştir.

Yapılan incelemede, İdarenin, amortisman işlemine tabi olmayan bazı duran varlıklar için amortisman ayırdığı, bir kısım duran varlık için ise kayıtlı değerinden daha fazla amortisman ayırdığı görülmüştür.

Amortisman tabi olmadığı halde amortisman ayrılan duran varlıklar ile kayıtlı değerinden fazla amortisman ayrılmış maddi duran varlıklar aşağıdaki tabloda gösterilmektedir.

Tablo 9: Gereksiz Amortisman Ayrılan ve Fazla Amortisman Ayrılan Duran Varlıklar Tablosu

Hesap Kodu	Hesap Adı	Varlıkların Toplam Değeri	Amortismanların Toplam Değeri	Fark
252..11.99	Diğer (Amortisman tabi değil)	1.417.743,99	8.242,89	-----
253.02.02	İnşaat Makineleri ve Aletleri	59.945,45	65.759,30	(-)5.813,85
253.02.04	İş Makineleri ve Aletleri	2.232.968,44	2.999.595,20	(-)766.626,76
254.01.07	Motorsuz Kara Araçları	382.046,35	422.263,90	(-)40.217,55
255.01.03	Koruyucu Giysi ve Malzemeler	669.028,37	677.465,87	(-)8.437,50
Toplam				821.095,66

Tabloda görüleceği üzere, Hazine ve Maliye Bakanlığı Muhasebat Genel Müdürlüğü’nün Amortisman ve Tükenme Payları Tebliğinde 252.01.01.11.99 hesap kodunda kayıtlı olan maddi duran varlıklar için amortisman ayrılması öngörülmediği halde bu duran varlık için 8.242,89 TL tutarında amortisman ayrılmıştır. Tabloda gösterilen diğer duran varlıklar için ise kayıtlı değerlerinden daha fazla amortisman ayrılmıştır.

Bu kapsamda, amortisman tabi olmayan varlıklar için amortisman ayrılması ve maddi duran varlıklar için kayıtlı tutarından daha fazla amortisman ayrılması nedeniyle 630 Giderler Hesabı ile 257 Birikmiş Amortismanlar Hesabının mali tablolarda 829.338,55 TL olduğundan daha fazla görünmesine neden olunmuştur.

Kamu İdaresi cevabında, bu durum kabul edilmiş olup düzeltme kayıtları yapılarak hatanın giderildiği belirtilmiştir. Ancak yılı geçtikten sonra yapılan bu muhasebe kayıtları nedeniyle 2024 yılı mali tabloları değişmemiş olacaktır.

Bu nedenle Hazine ve Maliye Bakanlığınca yayımlanan Amortisman ve Tükenme Payları Tebliği uyarınca, amortisman ayrılması öngörülme­yen duran varlıklar için amortisman ayrılmaması ve öngörülen duran varlıklar için ise ayrılan toplam amortisman tutarının varlığın kayıtlı değerini aşmaması gerekmektedir.

B. DİĞER BULGULAR

Bu bölümde, mali rapor ve tablolara verilen görüş ile ilgili olmayan bulgular yer almaktadır.

BULGU 1: Hurdaya Ayrılan Varlıkların Elden Çıkarılmaması

Kamu İdaresinde kullanılma imkanı olmayıp hurdaya ayrılan duran varlıklar olmasına rağmen bu varlıkların gelir elde edilmek amacıyla elden çıkarılmasına ilişkin işlemlerin yapılmadığı görülmüştür.

Taşınır Mal Yönetmeliği'nin “Tanımlar” başlıklı 4'üncü maddesinde; ekonomik ömrünü tamamlamış olan veya tamamlamadığı halde teknik ve fiziki nedenlerle alınış amaçları doğrultusunda kullanılması imkânı kalmayan ya da tamiri mümkün veya ekonomik olmayan arızalar nedeniyle kullanılmasında yarar görülmeyerek hizmet dışı bırakılan taşınır­ların hurda olarak ifade edileceği belirtilmiştir.

Aynı Yönetmelik'in “Kayıt zamanı, kayıt değeri ve değer tespit komisyonu” başlıklı 13'üncü maddesinde; taşınır­ların çeşitli nedenlerle kullanılamaz hale geldiğinde, hurdaya ayrıldığında veya kaybolma, çalınma, canlı taşının ölümü gibi yok olma hallerinde kayıtlardan çıkış işlemine tabi tutulacağı ifade edilmiş olup aynı Yönetmelik'in “Hurdaya ayırma nedeniyle çıkış” başlıklı 28'inci maddesinde hurdaya ayırma işleminin nasıl yürütüleceği açıklanmıştır. İlgili maddede ekonomik ömrünü tamamlamış olan veya tamamlamadığı halde teknik ve fiziki nedenlerle kullanılmasında yarar görülmeyerek hizmet dışı bırakılması gerektiği ilgililer veya özel mevzuatı çerçevesinde oluşturulan komisyon tarafından bildirilen taşınır­ların, biri işin uzmanı olmak kaydıyla harcama yetkilisinin belirleyeceği en az üç kişiden oluşan komisyon tarafından değerlendirileceği, komisyonda hurdaya ayrılmasına karar verilen taşınır­lar için Kayıttan Düşme Teklif ve Onay Tutanağı düzenleneceği hüküm altına alınmıştır.

Hurdaya ayrılan bu taşınır­ların ihtiyaç fazlalarının ise, 3284 sayılı Bazı Maden Hurdalarının Dışarı Çıkarılmasının Yasak Edilmesi ve Satın Alınması Hakkında Kanun hükümleri, 7/2156 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ve 2001/15 sayılı Başbakanlık Genelgesi

gereğince satış yoluyla Makine Kimya Enstitüsü Kurumu Hurda İşletmesi Müdürlüğüne devredilmesi gerekmektedir.

Diğer yandan, Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin 294 Elden Çıkarılacak Stoklar ve Maddi Duran Varlıklar Hesabına ilişkin “Hesabın niteliği” başlıklı 224'üncü maddesinde; bu hesabın çeşitli nedenlerle kullanılma olanaklarını yitiren maddi duran varlıkların izlenmesi için kullanılacağı belirtilmiştir.

Yukarıda yer verilen mevzuat hükümleri uyarınca teknik ve fiziki nedenlerle hizmet dışı bırakılan taşınırların, Taşınır Mal Yönetmeliği'nde belirtilen usuller ile hurdaya ayrılması, hurdaya ayrılan bu varlıkların ilgili varlık hesabından çıkarılarak 294 Elden Çıkarılacak Stoklar ve Maddi Duran Varlıklar Hesabında izlenmesi ve satılarak ekonomik değer elde edilmesi gerekmektedir. Söz konusu satış işlemi ise varlık değerinin 294 Elden Çıkarılacak Stoklar ve Maddi Duran Varlıklar Hesabına alacak kaydedilmesi suretiyle muhasebeleştirilmelidir.

Yapılan incelemede İdarenin kullanılmaz durumda olup hurdaya ayrılma işlemlerini tamamlayarak 294 Elden Çıkarılacak Stoklar ve Maddi Duran Varlıklar Hesabına 2023 yılında kaydedilen 4.543.495,27 TL tutarında, 2024 Yılında kaydedilen 4.991.933,52 TL tutarında olmak üzere toplam 9.535.428,79 TL tutarında hurda taşınır bulunmasına rağmen, bu taşınırların satışı işlemleri gerçekleştirilerek bir gelir elde edilmemiştir. Son iki yıl içinde bu hesaptan herhangi bir çıkış işlemi olmamıştır.

Kamu İdaresi cevabında, hurdaya ayrılarak kullanılmaz hale gelen duran varlıkların düzenli olarak satışının yapıldığı, 294 Elden Çıkarılacak Stoklar ve Maddi Duran Varlıklar Hesabında bulunanların da satışının yapılarak elden çıkarılacağı ve elde edilen gelirin ilgili muhasebe kayıtlarına alınacağı belirtilmiştir. Kurum zaman zaman hurda satışı yaparak elde edilen geliri ilgili hesaba kaydetmiştir. Ancak, 2023 yılında kaydedilen 4.543.495,27 TL tutar, 2024 yılına ait 4.991.933,52 TL tutar 294 Elden Çıkarılacak Stoklar ve Maddi Duran Varlıklar Hesabında görünmeye devam etmektedir.

Kurum taşınırlarından hurdaya ayrılanların satışının düzenli olarak yapılarak gelir sağlanması, hurdaya ayırma ve satış işlemlerinin ise fiili durumu yansıtacak şekilde muhasebeleştirilmesi gerekmektedir.

BULGU 2: Parasal Limitler Dahilinde Yapılan Hizmet Alımlarında Bütçeye Konulan Ödeneğin %10'nun Kamu İhale Kurulunun Uygun Görüşü Alınmadan Aşılması

Doğrudan temin usulü ile yapılan mal alımlarında, 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nun 62'nci maddesinin (1) bendinde öngörülen %10'luk sınırın aşılmış olmasına rağmen, aşan kısım için Kamu İhale Kurulundan onay alınmadığı görülmüştür.

Genel bütçe kapsamındaki kamu idareleri ile özel bütçeli idareler, il özel idareleri ve belediyelerin kullanımında bulunan her türlü kaynaktan karşılanan mal veya hizmet alımları ile yapım işlerinin ihaleleri 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu hükümlerine göre yürütülmektedir.

Bu Kanun'nun 22'nci maddesi hükümlerine göre idarelerin belirlenen sınırlar dahilinde mal ve hizmet alımları ile yapım işlerini ihale yetkilisince görevlendirilecek kişi veya kişiler tarafından piyasada fiyat araştırması yapılarak karşılamaları mümkün bulunmaktadır. Ancak, "İdarelerce uyulması gereken diğer kurallar" başlıklı 62'nci maddesinin (1) bendinde, "Pazarlık usulü" başlıklı 21'inci maddesi ve "Doğrudan temin" başlıklı 22'nci maddesindeki parasal limitler dahilinde yapılacak harcamaların yıllık toplamının, idarelerin bütçelerine bu amaçla konulacak ödeneklerin %10'unu Kamu İhale Kurulu'nun uygun görüşü olmadıkça aşamayacağı ifade edilmiştir.

Kamu İhale Genel Tebliği'nin "4734 sayılı Kanunun 62'nci maddesinin (1) bendinin uygulanmasına ilişkin açıklamalar" başlıklı 21'inci maddesinde madde metni daha ayrıntılı olarak ele alınmış olup burada özetle; kurumların 21 (f) pazarlık ve 22 (d) doğrudan temin usulü (temsil ağırlama faaliyetleri kapsamındaki alımlar hariç) ile yapacakları harcamalardaki %10'luk sınırın hesaplamasında, yıllık bütçelerinde belirlenen toplam ödenek miktarının dikkate alınacağı ve kurum ve kuruluşların, mal alımı, hizmet alımı veya yapım işleri için bütçelerine konulan yıllık toplam ödenekleri üzerinden her biri için ayrı ayrı %10 oranını hesaplayacakları belirtilmiştir.

Ayrıca Kanun kapsamındaki kurum ve kuruluşların, ihale ve harcama yapmaya yetkili birimlerinin pazarlık ve doğrudan temin kapsamında yaptıkları harcamalarının, toplam ödeneklerinin %10 oranını aşıp aşmadıklarını takip etmeleri gerektiği ve kurumların mal ve hizmet alımı ile yapım işleri ödeneklerinin aktarılması ile ilgili işlemleri yaparken veya bunların harcamalarını belirlerken bu durumu göz önünde bulundurması gerektiği hususu da hükme bağlanmıştır.

Yukarıda ifade edilen mevzuat hükümleri çerçevesinde, kurumların pazarlık usulü ve temsil ağırlama faaliyetleri kapsamında yapılacak harcamalar hariç doğrudan temin usulü ile yapacakları alımların yıllık toplamının, Kamu İhale Kurulunun uygun görüşü olmaksızın bütçelerine bu amaçla konulan ödeneklerin %10'unu aşmaları mümkün bulunmamaktadır.

Aşağıdaki tabloda, belediyenin 2024 yılında mal alımları için belirlenen başlangıç ödeneği, doğrudan temin yöntemiyle mal alımı için yapılan harcama tutarları ve bu tutarlardan %10'luk sınırı aşan kısım gösterilmiştir. Söz konusu hesaplama yapılırken mal alımlarının 830.03.01-Üretime Yönelik Mal ve Malzeme Alımları, 830.03.02- Tüketime Yönelik Mal ve Malzeme Alımları, 830.03.07- Menkul Mal, Gayrimaddi Hak Alım, Bakım ve Onarım Giderleri ve 830.06.01- Mamul Mal Alımları ayrıntı kodlarında izlendiği değerlendirilmiştir.

Tablodan da anlaşılabacağı üzere, 4734 sayılı Kanun'a göre Belediyenin Kamu İhale Kurulu'ndan izin alınmaksızın mal alımları için doğrudan temin yöntemiyle harcama yapılabilecek sınırın 23.649.250,00 TL olduğu görülmektedir. Ancak Kurum tarafından yıl içinde doğrudan temin usulü kapsamında 35.380.864,24 TL tutarında mal alımı yapılarak bütçeye bu amaçla konulan ödeneğinin %10'unu 11.731.614,24 TL kadar aştığı anlaşılmaktadır.

Tablo 10: Doğrudan Temin Usulü İle Mal Alımlarında %10 Limiti Aşan Tutar Tablosu

Mal Alım Giderleri	
Başlangıç Ödeneği (TL)	236.492.500,00
Başlangıç Ödeneğinin %10'u	23.649.250,00
Doğrudan Temin Mal Alımı toplamı (TL)	35.380.864,24
Sınırı Aşan Tutar (TL)	11.731.614,24

Kamu İdaresi cevabında, doğrudan temin usulü ile mal alımlarında belirlenen üst sınırın aşılmaması için ilgili harcama birimlerinin uyarılarak gerekli tedbirlerin alınacağını belirtmiştir.

Açıklanan mevzuat hükümleri gereğince, doğrudan temin usulü ile mal alımlarında belirlenen üst sınırın aşılması suretiyle ilgili düzenlemelere uyulmamış olunacağından, bütçeye bu amaçla konulan ödeneğin %10 'nu aşan kısım için Kamu İhale Kurulu'ndan izin alınması gerekmektedir.

BULGU 3: Doğrudan Temin İle Karşılanan Yapım İşlerinde Yaklaşık Maliyet Hesabının Usulüne Uygun Yapılmaması

4734 sayılı Kamu İhale Kanunu’nun 22’nci maddesi kapsamında doğrudan temin usulüyle gerçekleştirilen yapım işlerine ilişkin yaklaşık maliyet hesaplarının, mevzuatında belirlenen esaslara uygun olarak yapılmadığı görülmüştür.

Kamu idarelerinin kullanımında bulunan her türlü kaynaktan karşılanan mal veya hizmet alımları ile yapım işlerinin ihaleleri 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu hükümlerine tabi bulunmaktadır.

Bu Kanun’un 22’nci maddesi hükümlerine göre de idarelerin, belirlenen şartlar dahilinde mal ve hizmet alımları ile yapım işlerine ait bazı ihtiyaçlarını, ilan yapılmaksızın ve teminat alınmaksızın ihale yetkilisince görevlendirilecek kişi veya kişiler tarafından piyasada fiyat araştırması yaparak temin edebilmeleri mümkün bulunmaktadır.

Ancak, bu Kanun çerçevesinde bir ihtiyacın karşılanabilmesi için öncelikle o ihtiyaca ilişkin bir yaklaşık maliyet hesabının yapılması gerekliliği ortaya çıkmaktadır. Bu hesabın nasıl yapılacağı ise Kanun’un 9’ncü maddesinde şu şekilde açıklanmıştır: *“Mal veya hizmet alımları ile yapım işlerinin ihalesi yapılmadan önce idarece, her türlü fiyat araştırması yapılarak katma değer vergisi hariç olmak üzere yaklaşık maliyet belirlenir ve dayanaklarıyla birlikte bir hesap cetvelinde gösterilir. Yaklaşık maliyete ihale ve ön yeterlik ilânlarında yer verilmez, isteklilere veya ihale süreci ile resmî ilişkisi olmayan diğer kişilere açıklanmaz.”*

Doğrudan temin usulü bir ihale yöntemi olmamakla birlikte, ihtiyaçların bu şekilde karşılanması durumunda Kamu İhale Genel Tebliği’nde 22’nci maddenin uygulamasına ilişkin “4734 sayılı Kanunun 22’nci maddesinin (d) bendi gereğince ihtiyaçların temini” başlıklı 5 no.lu bendinin 1’inci fıkrasında belirlenen esaslara da uyulması zorunlu bulunmaktadır. Burada *“...Ancak bu bent kapsamında gerçekleştirilecek yapım işlerinde fiyat araştırmasının, Yapım İşleri İhaleleri Uygulama Yönetmeliğinde belirlenen yaklaşık maliyetin hesaplanmasına ilişkin esas ve usullere göre yapılması zorunludur.”* denilmektedir.

Yapım İşleri İhaleleri Uygulama Yönetmeliği’nin “Uygulama ilkeleri ve yaklaşık maliyet” başlıklı 4’üncü maddesinin (1) no.lu bendinde *“İdareler, yapacakları ihalelerde; saydamlığı, rekabeti, eşit muameleyi, güvenirliliği, gizliliği, kamuoyu denetimini, ihtiyaçların uygun şartlarla ve zamanında karşılanmasını ve kaynakların verimli kullanılmasını sağlamakla sorumludur.”* ifadeleri yer almaktadır.

Aynı Yönetmelik'in "Yaklaşık maliyet hesabına esas fiyat ve rayiçlerin tespiti" başlıklı 10'uncu maddesinde "(1) İdarelerce, ihale konusu işin yaklaşık maliyetine ilişkin fiyat ve rayiçlerin tespitinde;

a) İhaleyi yapan idarenin daha önce gerçekleştirdiği, ihale konusu işe benzer nitelikteki işlerin sözleşmelerinde ortaya çıkan fiyatlar,

b) Kamu kurum ve kuruluşlarınca belirlenerek yayımlanmış birim fiyat ve rayiçler,

c) İlgili meslek odaları, üniversiteler veya benzeri kuruluşlarca belirlenerek yayımlanmış fiyat ve rayiçler,

ç) Yüklenici veya alt yüklenici olarak faaliyet gösteren, konusunda deneyimli kişi ve kuruluşlardan alınacak, ihale konusu işe benzer nitelikteki işlere ilişkin maliyetler,

d) İdarenin piyasa araştırmasına dayalı rayiç ve fiyat tespitleri,

esas alınır.

(2) İdareler, yaklaşık maliyete ilişkin fiyat ve rayiçlerin tespitinde (a), (b), (c), (ç) ve (d) bentlerinde belirtilen fiyat ve rayiçlerin birini, birkaçını veya tamamını herhangi bir öncelik sırası olmaksızın kullanabilirler." hükmü bulunmaktadır.

İdarede 4734 sayılı Kanun'un 22'nci maddesi kapsamında birçok yol, kaldırım, bina yapım bakım ve onarım işleri yaptırılmaktadır. Yapılan işler, işçilik, beton, inşaat demiri, betonarme kalıbı, boya, seramik gibi imalatları içermesine rağmen yaklaşık maliyet tespitinde Çevre Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı birim fiyat kitabında da yer alan rayiçler kullanılmamıştır. Yaptırılacak imalatın miktarı ve resmi birim fiyatlardan oluşan bedel yerine işin bütününe yönelik tek birim fiyat içeren teklifler alınmış, alınan tekliflerin ortalaması da yaklaşık maliyet olarak belirlenmiştir.

Kamu İdaresi cevabında, doğrudan temin usulü ile karşılanan yapım işlerinde yaklaşık maliyetin, kamu kurumlarına ait birim fiyatların esas alınması durumunda çok düşük kaldığı, piyasa gerçeklerini karşılamadığı, bu nedenle fiyat araştırması yapılarak ortalama bir değer yaklaşık maliyet olarak tespit edildiği belirtilmiş olup, bundan sonraki uygulamalarda resmi birim fiyatların kullanılacağı ifade edilmiştir.

4734 sayılı Kamu İhale Kanunu kapsamında karşılanan yapım işlerinde yaklaşık maliyet belirlenirken bu Kanunda açıklanan esaslar çerçevesinde kamu birim fiyatlarından yararlanılması gerekmektedir.

BULGU 4: Kiraya Verilen Bazı İşyerlerinin İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatının Bulunmaması

Belediye tarafından kiraya verilen ruhsata tabi bazı işyerlerinin, işyeri açma ve çalışma ruhsatı olmaksızın faaliyette bulunduğu görülmüştür.

2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanunu'nun "İşyeri açma izni harcı" başlıklı 81'inci maddesinde; *"Belediye sınırları veya mücavir alanlar içinde bir işyerinin açılması "İşyeri Açma İzni Harcına" tabidir."* denilmektedir.

10.08.2005 tarihli ve 25902 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatlarına İlişkin Yönetmelik'in "Tanımlar" başlıklı 4'üncü maddesinin birinci fıkrasının (a) bendinde yetkili idarenin tanımı yapılmıştır. Buna göre; *"Yetkili idare: Belediye sınırları ve mücavir alanlar dışı ile kanunlarda münhasıran il özel idaresine yetki verilen hususlarda il özel idaresini, büyükşehir belediyesi sınırları içinde büyükşehir belediyesinin yetkili olduğu konularda büyükşehir belediyesini, bunların dışında kalan hususlarda büyükşehir ilçe belediyesini, belediye sınırları ve mücavir alanlar içinde belediyeyi..."* denildiğinden, ruhsat işlemlerine ilişkin yetkinin ilgili belediyede olduğu anlaşılmaktadır.

Aynı Yönetmelik'in "İşyeri açılması" başlıklı 6'ncı maddesinde; *"Yetkili idarelerden usulüne uygun olarak işyeri açma ve çalışma ruhsatı alınmadan işyeri açılmaz ve çalıştırılmaz. İşyerlerine bu Yönetmelikte belirtilen yetkili idareler dışında diğer kamu kurum ve kuruluşları ile ilgili meslek kuruluşları tarafından özel mevzuatına göre verilen izinler ile tescil ve benzeri işlemler bu Yönetmelik hükümlerine göre ruhsat alma mükellefiyetini ortadan kaldırmaz. İşyeri açma ve çalışma ruhsatı alınmadan açılan işyerleri yetkili idareler tarafından kapatılır. (...)"* hükümlerine yer verilmiştir.

Yukarıda belirtilen hükümlere göre; belediyenin sorumluluğunda bulunan alanlarda işletilecek yerleri ruhsatlandırmak ve denetlemek belediyenin görev ve yetkileri arasında yer almaktadır. Söz konusu işletmeler için usulüne uygun olarak işyeri açma ve çalışma ruhsatı alınmadan işyeri açılması ve çalıştırılması ise mümkün bulunmamaktadır.

İdarenin mülkiyetinde bulunan ve ihale yoluyla kiraya verdiği toplam 80 işyerinden 17'sinin işyeri açma ve çalışma ruhsatı olmadan faaliyette bulunduğu dolayısıyla bu işyerlerinden işyeri açma izni harcının da tahsil edilmemiş olduğu görülmüştür.

Kamu İdaresi cevabında, işyeri açma ve çalışma ruhsatı olmaksızın faaliyette bulunan işyerleri için gerekli işlemlerin yapıldığı, ruhsatlandırma çalışmalarının ise başlatıldığı belirtilmektedir.

Sonuç olarak, işyeri açma ve çalışma ruhsatı olmadan faaliyet gösteren işyerlerinin ruhsatlandırılması ve bu işyerlerinden işyeri açma izni harcının tahsil edilmesi gerekmektedir.

BULGU 5: Taşınmaz Tahsislerinde Süre Belirtilmemiş Olması

İdare mülkiyetinde bulunan bazı taşınmazların, diğer kamu kurum ve kuruluşlarına süre belirtilmeksizin tahsis edildiği görülmüştür.

5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun "Taşınmaz tahsisi" başlıklı 47'nci maddesi hükümlerine göre, kanunlardaki özel hükümler saklı olmak şartıyla, kamu idarelerinin, kamu hizmetlerini yerine getirebilmek için mülkiyetlerindeki taşınmazları birbirlerine bedelsiz olarak tahsis edebilmeleri mümkün bulunmaktadır.

5393 sayılı Belediye Kanunu'nun "Diğer kuruluşlarla ilişkiler" başlıklı 75'inci maddesinde;

"Belediye, belediye meclisinin kararı üzerine yapacağı anlaşmaya uygun olarak görev ve sorumluluk alanlarına giren konularda;

...

d) Kendilerine ait taşınmazları, aslî görev ve hizmetlerinde kullanılmak üzere bedelli veya bedelsiz olarak mahallî idareler ile diğer kamu kurum ve kuruluşlarına devredebilir veya süresi yirmi beş yılı geçmemek üzere tahsis edebilir. Bu taşınmazlar aynı kuruluşlara kiraya da verilebilir. Bu taşınmazların, tahsis amacı dışında kullanılması hâlinde, tahsis işlemi iptal edilir. Tahsis süresi sonunda, aynı esaslara göre yeniden tahsis mümkündür.

Kamu kurum ve kuruluşlarına belediyeler, bağlı kuruluşları ve belediye şirketlerince devir veya tahsis edilen taşınmazlar, kamu konutu ve sosyal tesis olarak kullanılamaz." hükmü yer almaktadır.

Belediyenin çeşitli kurumlara tahsis ettiği bazı taşınmazların tahsislerine ilişkin bir süre belirlenmediği anlaşılmaktadır.

Açıklanan mevzuat hükümlerine göre, belediyeler meclis kararı üzerine mülkiyetinde bulunan taşınmazları diğer kamu ve kuruluşlarına tahsis edebilmektedir. Ancak, tahsis işleminde yirmi beş yılı geçmeyecek şekilde bir sürenin de belirtilmesi zorunlu bulunmaktadır.

Belediyenin çeşitli kurumlara tahsis ettiği 3 adet taşınmazdan 2'sinin tahsis kararında süre belirtilmiş iken, 1 taşınmazın tahsisinde süre belirtilmediği görülmüştür.

Kamu idaresi cevabında özetle, taşınmazın trampa edilmek suretiyle başka bir kamu kurumuna tahsis edilmiş olması nedeniyle bir sürenin belirtilmediği açıklanmıştır.

Ancak; trampa sözleşmesi, 6098 sayılı Türk Borçlar Kanunu'ndaki tabiriyle mal değişim sözleşmesi; taraflardan birinin diğer tarafa bir veya birden çok şeyin zilyetlik ve mülkiyetini, diğer tarafın da karşı edim olarak başka bir veya birden çok şeyin zilyetlik ve mülkiyetini devretmeyi üstlendiği sözleşmedir. Yapılan incelemede, iki kamu idaresi arasında herhangi bir mal değişim sözleşmesi bulunmadığı ve meclis kararından anlaşıldığı üzere sadece bir tahsis işlemi yapıldığı ve bu nedenle de tahsis edilen taşınmazlara ilişkin düzenlemelere uyulması gerektiği değerlendirilmiştir.

Sonuç olarak açıklanan mevzuat hükümleri gereğince, idare mülkiyetinde olan ve başka kamu kurumlarına tahsis edilen taşınmazların tahsis süresinin belirtilmesi gerekmektedir.

BULGU 6: Sosyal Denge Sözleşmesine, Konusu Dışında Hükümlerin Konulmuş Olması

Belediye ile Tüm Belediye ve Yerel Yönetim Hizmetleri Emekçileri Sendikası (Tüm-Bel-Sen) arasında akdedilen sosyal denge tazminatı ödenmesine ilişkin sözleşmeye toplu sözleşmenin konusu olmayan ve 4688 sayılı Kamu Görevlileri Sendikaları ve Toplu Sözleşme Kanunu'na aykırılık oluşturan hükümlerin de konulduğu görülmüştür.

375 sayılı KHK'nın Ek 15'nci maddesinde belediyeler ve bağlı kuruluşları ile il özel idarelerinin kadro ve pozisyonlarında istihdam edilen kamu görevlilerine 4688 sayılı Kamu Görevlileri Sendikaları ve Toplu Sözleşme Kanununda öngörülen hükümler çerçevesinde yapılacak sözleşmeyle sosyal denge tazminatı verilebileceği hüküm altına alınmıştır.

4688 sayılı Kanun'un 28'nci maddesinde toplu sözleşmenin kapsamı belirlenmiş olup burada: *“Toplu sözleşme; kamu görevlilerinin mali ve sosyal haklarını düzenleyen mevcut mevzuat hükümleri dikkate alınarak kamu görevlilerine uygulanacak katsayı ve göstergeler,*

aylık ve ücretler, her türlü zam ve tazminatlar, ek ödeme, toplu sözleşme ikramiyesi, fazla çalışma ücreti, harcırah, ikramiye, doğum, ölüm ve aile yardımı ödenekleri, cenaze giderleri, yiyecek ve giyecek yardımları ve diğer mali ve sosyal hakları kapsar.” denilmiştir.

Belediyelerde, 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararname'nin ek 15'nci maddesi hükümleri çerçevesinde sosyal denge tazminatının ödenmesine yönelik olarak ilgili sendika ile sözleşme yapılabileceği, ancak bu sözleşmenin toplu sözleşme sayılmayacağı hususu da yine 4688 sayılı Kanun'un “Mahalli idarelerde sözleşme imzalanması” başlıklı 32'nci maddesinin birinci fıkrasında açıklanmaktadır.

Burada yapılan düzenlemeye göre, imzalanacak toplu sözleşmede kamu görevlilerinin mali ve sosyal haklarına ilişkin olmayan hükümlerin, münhasıran yapılan sosyal denge ödenmesine ilişkin sözleşmeye konulması mümkün bulunmamaktadır.

Bu çerçevede olmak üzere 01.04.2024 tarihinde Belediye ile Tüm-Bel-Sen Sendikası arasında imzalanan sözleşmede sosyal denge tazminatı ödenmesi konusu dışında başka hükümlerin de yer aldığı görülmüştür.

Söz konusu sözleşmenin ilgili maddelerinde; sendika üyesi olmayan memurların ancak dayanışma aidatı ödemek suretiyle sosyal denge tazminatından yararlanması, ilgili mevzuatlarında düzenlenmiş olmasına rağmen işverenin ve sendikanın karşılıklı hak ve yükümlülüklerinin belirlenmesi, idareye yapılan başvuruların yanıtlanması, sendika çalışmalarına işverence yardımcı olunması, üyelik aidatlarının idarece kesilmesi ve sendikaya ödenmesi, sendika faaliyetlerine ilişkin çalışmalarda yıllık izin hakkı dışında ücretli izin verilmesi, çalışanların ulaşım ile ilgili ihtiyaçlarının karşılanması, geçici görevlendirmelerde harcırah verilmesi, kadın ve engelli çalışanlara kendi günlerinde ayrıcalıklar sağlanması, itfaiyecilere soğuk su temin edilmesi, hizmet binası içinde oyun alanları oluşturulması, belediye hizmet binasının deprem yönetmeliğine uygun hale getirilmesi gibi konular düzenlenmiş olup bu düzenlemeler ile idareye ek yükümlülükler getirilmiştir. Oysa, özel mevzuatlarında düzenlenen bu hususlar sosyal denge tazminatı verilmesine ilişkin sözleşmenin konusu olamayacağı gibi 4688 sayılı Kanun kapsamında da bulunmamaktadır.

Diğer yandan, sözleşmenin “Sosyal çalışmalardan yararlanma” başlıklı 14'üncü maddesinde.” *Belediyenin mülkiyeti ve kendi varlıkları üzerinde kurulu olup,belediye ya da özel kurumlarca işletilen lojman kamp kreş, etüt, spor ve benzeri tesislerden çalışanların eş ve çocukları ücretsiz olarak yararlanır.”* denilmektedir.

Ancak; 4736 sayılı Kamu Kurum ve Kuruluşlarının Ürettikleri Mal ve Hizmet Tarifeleri İle Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun'un 1'inci maddesinde belediyelerin ürettikleri mal ve hizmet bedellerinde hiçbir kurum ya da kuruluşa her hangi bir indirim ya da ücretsiz tarife uygulanmayacağı belirtilmiş olduğundan sözleşmedeki bu hüküm ilgili Kanuna aykırılık teşkil etmektedir.

Diğer taraftan 2024 ve 2025 yıllarını kapsayan yerel yönetim hizmet koluna ilişkin genel toplu sözleşmede de çalışanların mali ve sosyal hakları dışında kalan hususlara yer verilmemiştir.

Açıklanan mevzuat hükümlerinden anlaşılabacağı üzere, belediye ile ilgili sendika arasında imzalanan sosyal denge sözleşmesinin konusu sadece bu tazminata ilişkin olmalıdır.

Yukarıda yer verilen toplu iş sözleşmesinin hükümleri incelendiğinde, bazı hükümlerin iş verenin yükümlülükleri ve çalışanlara tazminat dışında sağlayacağı ayrıcalıklarla ilgili olduğu, dolayısıyla sosyal denge tazminatı ödenmesiyle ilgili olmadığı, sözleşmenin 14'üncü maddesinin ise 4736 sayılı Kanun'un açıklanan hükmüne aykırılık oluşturduğu görülmektedir.

Kamu İdaresi cevabında, Belediye ile yetkili sendika arasında memurlara sosyal denge tazminatı ödenmesine ilişkin sözleşmede, belediye çalışanlarına ayrıcalık tanıyan ve bütçeye ek külfet getiren hükümlerin uygulanmasının söz konusu olmadığı, yine de mevzuata aykırılık teşkil eden hususların yeni düzenlenecek sözleşmede göz önünde bulundurulacağı belirtilmektedir.

4688 sayılı Kanun hükmünden açıkça anlaşılabacağı üzere, belediye başkanı ile sendika temsilcisi sadece ödenecek olan sosyal denge tazminat tutarını kanuni sınırlarda tespit etmek üzere yetkilendirilmiştir. Bunun dışında sözleşme hakkının toplu sözleşme gibi düşünülmemesi ve sözleşme metnine yetkilendirilen husus dışında başka hükümlerin konulmaması gerekmektedir.

T.C. SAYIŞTAY BAŞKANLIĞI

06520 Balgat / ANKARA

Tel: 0 312 295 30 00; Faks: 0 312 295 48 00

e-posta: sayistay@sayistay.gov.tr

<https://www.sayistay.gov.tr>

8. EKLER**EK 1: BULGULARA İLİŞKİN İZLEME TABLOSU**

Önceki Yıl/Yıllar Sayıştay Denetim Raporuna İlişkin İzleme Tablosu			
Bulgu Adı	Yıl	İdare Tarafından Yapılan İşlem	Açıklama
Taşınmazların Değer Tespitinin Yapılmaması	2023	Kısmen Yerine Getirildi	Kurum taşınmazlarının değer tespit çalışmalarına başlanılmış olsa da henüz tamamlanmamıştır. Bu nedenle aynı husus raporun "Denetim Görüşünün Dayanağı Bulgular" bölümünde madde 6 ile tekrar bulgu konusu yapılmıştır.
Amortisman Defterinin Tutulmaması ve Amortisman Ayırma İşlemlerinin Hatalı Yapılması	2023	Kısmen Yerine Getirildi	Amortisman uygulamalarına ilişkin hatalar devam ettiği için aynı husus, raporun "Denetim Görüşünün Dayanağı Bulgular" bölümünde madde 5 ile tekrar bulgu konusu yapılmıştır.
Doğrudan Temin Yöntemi ile Yapılan Alımlarda Hatalı Uygulamalar Bulunması	2023	Kısmen Yerine Getirildi	Doğrudan temin yöntemi ile yapılan alımlarda bulgu konusu hatalardan bir kısmı düzeltilmiştir. Düzeltilen kısımlar bulgu konusu yapılmamıştır. Ancak, Kamu İhale Kurulunun uygun görüşü alınmaksızın belirlenen üst limitin aşılması hususu raporun "Diğer Bulgular" bölümünde madde 12 ile tekrar bulgu konusu yapılmıştır.